I. c/r. 1. [illegible]

Proletarii d'kulle atravatь, xəjjidun!

I. STALIN

BUT PULXƏNƏ D'GO MƏTƏ

Из фондов Российской национальной библиотеки

BASMAXANA D'PARTIA 1933

Proletarii d'kulle atravatь, xejjidun!

Ассир.
2-56

I. STALIN

BUT PULXƏNƏ D'GO MƏTƏ

Из фондов Российской национальной библиотеки

Г.П.Б. в Лнгр.
Ц. 1938 г.
Акт № 2116

BASMAXANA D'PARTIA 1933

Из фондов Российской национальной библиотеки

Редактор *К. И. Маргулов.* Техредактор *А. Г. Бабиков.* Сдана в производство 25|I-33 г, Подписана к печати 29|I-33 г. Партиздат № 75. Формат 82×111, 1 п. л. 35.200 зн. Уполн. Главл. В-50005. Зак. № 116. Тираж 2000 экз.

17-я типография треста „ПОЛИГРАФКНИГА“, Москва, Шлюзовая наб., 10.

Xoravatь! Bixşəvivin, d'məlləli duz rsьjmalun ahva d'pulxənə partiaja d'go ıṇətə, вasurujatь diju, mjatrujatu, —illəki вasurujatu. Inə midri, вixşəvivin, d'ənij lə tunilun l'av mindij вus rişəjə вut вasurujatь d'pulxənən d'go mətə, lə gulilun l'cilləli d'ənni вasurujatь. Inə əhə giвə d'şula itli xə manaja вuş gura qətən. Bəs həllunlij pirsət, d'maddьn l'xьjalьj вut вasurujatь d'pulxənən d'go mətə, maddьnna в'kullə duzutə, d'itlun вolşeviki.

Mudijlə əj вasuruta rişetə d'pulxənən d'go mətə go mitxə d'şitə xareta, şitə d'1932?

Əj вasuruta rişetə ijlə əj, d'hadarjatь d'daxla в'əhə şitə vьrrun l'kislən в'cətunujəti вuş gurь, min dənij d'вəzzuni, d'şitə 1931.

Le hojə lixşəvə, d'həççət dəhə ijlə hasьl вasurta, səвəв hasьlan в'əhə şitə levə вasurta, inə zodivə min dəj d'вəzzuni. Hic nəşə le masь sərivlə, d'çəm d'daxla, d'pişlə çummьta в'şitə d'1932, вuş zodivə, min dəj d'şitə d'1931, ijmən d'вəruzutə d'go xəmşə mahallь şəttissəji d'Garвьja d'Mədinxə d'SSSR xədərjə muвsərra l'mijzan d'atra в'nisвət l'daxla. Həlвət, əxnən up в'şitə d'1932 vilələn xəccə xusranь d'daxla min səвəв d'şərti ləməntijəni d'qlimat go mahallь d'Quвan u Tereq, up go xəkmə mahallь d'Uqrajina. Inə lit hic şikkutə, d'ənni xusranь lenə вivədə up l'pəlgə d'ənij xsarjatь, d'vilun в'şitə d'1931 min həççət d'вəruzutə d'go mahallь d'Garвьja d'Mədinxə d'SSSR. Bəs məhlum вivəjilə, d'вşitə d'1932 daxla go atran ijvə вuş zodə min dəj d'вşitə d'1931. Inə midri, əpin d'zodivə, hadarjatь d'daxla vьrrun в'şitə d'1932 в'cətunujəti вuş gurь, min d'вşitə d'vьrra.

Əhə mud şulьь? Ekinə səвəвi d'əhə вasuruta d'pulxənən? Mudijlə həççət dəhə lədvəqtə?

1) Həççət dəhə ijlə min ku!le qəmtə əj, d'xoravatan в'dukəni, pələxi dijən d'go mətə lə rьşlun в'ahval xədtə, d'pişlə вritə go mətə в'maxвarta d'savda d'qolxozь в'daxla. Ijtə hər əj həççət, d'ənij lə rьşlun в'ahval xədtə, hər əj həççət lə juvillə qəte pirsət, d'zərzijvələ gəne в'xə təhər xətə al ahval xədtə gorə. Kmə d'litvə savda d'qolxozь в'daxla, kmə d'litvə tre məzəndi al dax'a, mezəndə d'məlkutə u məzəndə d'şuqə,—ahval d'go mətə xə çurrivə. Min вar maxвarta d'savda d'qolxozь в'daxla ahval gərəg şəxlippəvə xə в'xə, səвəв maxвarta d'savda d'qolxozь вivədolə qenunetə məzəndə d'şuqə, dijlə вuş ramta min məzəndə muxşixtə d'məlkutə. Hic lelə lazьm masвuţь, d'əhə şərt gərəg odəvəlun akkarь xəccə вuş xlusь в'nisвət l'jəvəltə d'daxla qə məlkutə. Akkara hədxə вidrəjivə в'honu: piştilə muxвьrta savda d'qolxozь в'daxla, piştilə vidtə qənunetə məzəndə d'şuqə, go şuqə ənə ki masьn hər в'av qədrə d'daxla qəвlin вuş zodə, min d'qəвulivin hədxə, in ənə levin əhməq. ənə gərəg xəccə xəminnə daxla, вuş вasura jəvin qə məlkutə, xəmin вuş zodə qə savda d'qolxozь u в'dəhə urxə odin hədxə, d'qənin вuş zodə hər min dav qədrə d'daxla d'zəвuni".

Xə logiqa cim pşьţta u kjənetə!

Inə qadda əjlə, d'pələxi d'mətə, hic lə hojə xə səme gura, lə purmьlun l'əhə mindij pşьjţa u kjənəjə. Qədlə şamţьjvalun puqdəni d'hukmə motvəjə, qomunisti denandar ijvə go dəhə ahval xədtə hər min şuraja d'çammeta d'daxla, hala в'jərxə d'təmuz ş. 1932,—denandar ijvə в'kulle urxəti xəlinnijvə u məljizijvə l'hadar atь d'daxla. Əhivə вiţlaвo ahvalat. Inə dəxij vidlun d'miççid? Min giвə dəj, d'məljizijvə l'hadarjatь d'daxla, ənij şurьlun l'mə juzi l'çammeta d'çuri-çuri fondь, kəd вuş məzjudo в'əhə xlusuta d'jəvəni d'daxla в'nisвət l'tammamta d'vaçьвujate qəm məlkutə. Kəd lə pu mьjь l'ahval xədtə, ənij şurьlun вizdəja lə min dəj, d'x'usuta d'akkarь в'nisвət l'jəvəltə d'daxla ki masja ləngiləlun hadarjaţь d'daxla, inə min dəj, d'akkarь lə reşьj 'вgəne l'xəmujo daxla,

bəd xarta ləвlijlə l'şuqə в'urxə d'savda d'qolxozь, ijtə, „qum ţavьj-lə məcix", вiţ doqij jəvijlə kullə dale l'elevaţorь.

Xuləsa, qommunisti dijən d'məţə, hic lə hojə səmə zodə dije, purmьjalun savda d'qolxozь əxcij min dav giвo spaj, liplun əxcij av giвo spaj, inə tammam lə purmьjlun u lə liplun l'ənij giвəni sirji d'savda d'qolxozь,—lə purmьlun av mindij, d'giвəni sirji d'savda d'qolxozь ki masьj məxij xə zjənə gura al məlkutə, in ənij, janь qommunistь, lə şarьj hər min şuraja d'çammeta d'вьdratь l'məljuzi в'kullə tav l'qampania d'hadarjatь d'daxla.

Up əhə xьlţa pijşivə vijdə lə əxcij в'pələxi d'qolxozь. Av pijşivə vijdə up в'direqtorь d'sovxozь enij d'ьxьjal вijşə xəmujovə daxla, d'gərəg peşəvə juviltə qə məlkutə u şurjьva l'zəвuno l'mərzə в'xə ţьjma вuş gura.

Tuxminnovə Sovnarqom u Qomitet qьnţruneta əhə ahval xədtə, d'вrilə am maxвarta d'savda d'qolxozь в'daxla, go qţete maşhur вut marvaxta d'savda d'qolxozь? hi, tuxminnovə. Go dəhə qţeta giljəit piştilə tunitə, qəd savda d'qolxozь ki hojə şarujь əxcij min вar d'pəiş tummьmma в'miljutə u tammamatuta plan dhadarjatь d'daxla u pəiş çumma вarzarra. Tama piştilə tunitə в'giljutə, dəxcij min вar pərəqtə d'hadarjatь d'daxla u çammeta d'вarzarra, hədxə qurвə l'15 в'kənun xaraja ş 1933,—əxcij min вar tammamta d'ənni şərti mumkin ijlə şarujь l'savda d'qolxozь в'daxla. B'dəhə qţete Sovnarqom u Qomitet qьnţruneta əx d'вimərivə qə pələxən d'go məvəti: lə məksijtunlun ajnoxun в'xalta d'xəm вut fondь u çuri-çuri zəxri, lə məptillijtunli вəloxun min dav amaç rişəjə, marvьxun l'hadarjatь d'daxla hər min şuraja d'çammeta d'вьdratь u xəlinunlun, səвəв puqdənə qəməjə ijli tammamta d'plan d'hadarjatь d'daxla, puqdənə d'tre iji çammeta d'вarzarra, ijtə əxcij min вar tammamta d'ənni şərti ki masьjtun şarьjtun в'savda d'qolxozь в'daxla u marvьxьjtunla əhə savda.

Xь'ţa d'Bjuro politiqetə d'Qomitet qьnţruneta u d'Sovnarqom ijvə av, вəlki, d'ənij rşьmlun l'əhə giвə d'şula lə вəssə muxkəm u lə вəssə qujə muddьlun l'pələxən d'go mətə вut qivəndinusi, d'itlə savda d'qolxozь. Inə lit hic şikkutə, dənij muddьlun вut dənni qivəndinusi u muddьlun вəssə в'sьpjuta. Lazьm ijlə l'qəвuli, d'Qomitet qьnţruneta u Sovnarqom xəccə zodə muţţьvlun l'gmijrutə leninetə u l'xəzuvvutə d'pələxən d'вdukəni, lə hər dm hallь, inə up d'xəkmə oвlasti.

Bəlki levə lazьm l'maxвurь l'savda d'qolxozь в'daxla? Bəlki əhə xьlţьva, illəki, in təxminnəx вut dəj, d' savda d'qolxozь itlə lə hər giвəni spaj, inə up xəkmə giвəni sirji?

Lə, əhə levə xьlţa. Hic xə cara revolusiaja leli azad min xəkmə giвəni lə spaj, in вipjəşili mukmьlla ləduz. Hər av mindij zi lazьm ijlə l'tənuji вut savda d'qolxozь в'daxla,

Savda d'qolxozь lazьm ijlə u məri pajdьla dəxij d'qə mətə, hədə zi up qə mdijtə, dəxij d'qə klas pələxetə, hədə zi qə akkarь. Up hər вut dəj, d'ijlə məri pajda, əj gərəg peşə muvьrta.

Mudijvə həççət, d'Sovnarqom u Qomitet qьnţruneta muvьralun savda d'qolxozь?

Min kulle qəmtə əj, d'gərəg peşə murvьxta вinjət d'xdarta d'mattь вil mdijtə u mətə u peşə zuriztə mdaвarta d'pələxi в'hasьlь d'mərutə mətetə, up d'akkarь — в'mattь d'mdijtə. Lit hic şikkutə, d'xə savda d'məlkutə u d'qoperasia əxcij lenə вəssə qə dəhə. Ənni urxəti d'xdarta d'mattь gərəg peşijvə muzjiddi в'xə urxə xədtə, d'ijlə savda d'qolxozь. Up əxnən muzjidelən, muvьrran l'savda d'qolxozь.

Əj həççət xitə ijvə əj, d'вhajarta d'savda d'qolxozь в'daxla qə qolxozniq gərəg pəişvə juvvə xə maвu'a xətə d'mudəxil u peşəvə muxkimtə ahval diju eqonomijeta.

Xarta d'xarta həççət ijvə əj, d'вmavvarta d'savda d'qolxozь qə akkara pəişvə, juvvə xə daqra xətə qə zəraztə

d'pulxənə d'qo'xozь, dəxij в'urxə d'zruta, hədə zi в'urxə d'çammeta d'hasьl.

Əxtun ki jad'ьjtun d'kulle ənni təxmənjəti d'Sovnarqom u Qomitet qьnţruneta в'miljutə u tammamaţuta pişlun muxkimmi в'qissətti d'min xəjji d'qolxozь go dənni dana'ь xarajь. Xəlləntə d'rahţa d'məxkəmtə d'qolxozь, trəgtə d'plaţь min qo'xozь, muştərijutə d'akkarь ıxudəji livara l'go qolxozь, d'jumə qə jum hər в zjəd və, callaşta d'qolxoznipi l'qəвuli l'həddəmi x ti в'prəşţə, — kulle ənni u raв qissətti xini əx dənni в'xətirçəmutə ishədinə вut dəj, d'savda d'qolxozь lə hər lə murpьla l'ahval d'qolxozь, inə, l'dərqul dəhə, xullinələ u muxkimmələ.

Bəs məhlun вivəjilə, d'həççət d'вasurujatь d'pulxənən d'go mətə levə savda d'qolxozь, inə makmalta dijo, d'levə ku'dana sarrast, lə вaşarta d'rjaşta d'вahval x dtə, lə вaşarta d'şəxləptə d'rizi n mərjəzte min təzə al ahval xədtə gorə, d'ijlə вritə в'maxвarta d'savda d'qolxozь в'daxla.

2. Həççət d'tre d'вasurujatь d'pulxənən go mətə ijlə əj, d'xoravatan d'вdukəni, — up lə hər ənni xoravatь, — lə purmьlun l'şəxləptə d'şərti d'pulxənən go mətə, d'vilə min вər məxkəmtə d'rişənutə d'qo'xozь go mahallь şəttissəji d'daxla. Əxnən kullən вixdəjivəx, d'cəşnij qolxozaja d'mərutə vili av cəşnij rişəjə go mahal an d'daxla. Inə lenə kulle purmьju av mindij, d'əhə həççət lelə maвsurь, inə məzjudilə l'xəmmən u çuvaвkarutan в'nisвət l'marvaxta d'mərutə mətetə. Raвa gənəti вixşəvinə, d'əx kmə d'qolleqtivizasia go xə pьllan mahal mumţьjovax hal 70 jən 80%, qə ţusa, вəs xinə kulli şula pijşili hudra, up əxnən ki masax şoqəxli şula в'kep d'gənu, səpəxli şula в'samotjoq, kəd вixşəvə, d'qoleqtivizasia в'gəno вit odəli şula d'gəno, в'gəno вit marmalь daraça d'mərutə mətetə. Inə əhə xə xьlţa gurьь, xoravatь. D'miççid, şənetə d'lcəşnij qoleqtivəjə, əx xə cəşnij вuş prijsə d'mərutə, lelə maвsurь l'xəmmən вut mərutə mətetə, inə məzjudelə, lelə maвsurь l'kar təgвirənə d'qo-

munisti в'nisвət l'maramta d'daraça d'mərutə mətetə, inə məzjudulə.

Samotjoq ədijə itli вuş zodə qivəndinus в'nisвət l'marvaxta d'mərutə mətetə, min kul dana xitə. Samotjoq ədijə ki masь məxrivli kulli şula.

Kmə d'go mətə вuş zodə dukə dvijqivə akkara lxudəjə, partia ki masjava l'qəjjusi l'xvattto go şula d'marvaxta d'mərutə mətetə əxcij в'xə-xə əməli d'hajarta, maslahat jən marraşta. Egə akkara lxudəjə gərəg в'gənu axьlva xəm вut mərutə, səвəв al hic nəşə av le masьva təlixvələ çuvaвkaruta вut dəhə mərutə, d'ijvə mərutə d'gənu lxudetə, up le masьva səpirvə al hajarta d'cu nəşə, şvuq min gənu. Egə akkara lxudəjə gərəg в'gənu axьlva xəm вut zreta, вut çammeta d'вьdra up əx çəm вut kulle rahtь d'çapa d'mərutə mətetə, in le вajjьva pəişvə d'lə ləxmə u həvivə divxə d'kipnə. Am varta d'go mərutə qolleqtivetə şula min вinjət şuxlipli. Qolxoz leli mərutə lxudətə. Qolxozniqi hər hədxə zi вimərinə ədijə: „qolxoz dijijli up leli dijij, av dijijlji, inə hər в'xə gəhə av ijli up d'Juxənnən, d'Pilipus, d'Mixəil up d'həddəmi xini d'qolxoz, qolxoz ijli d'kulle".

Ədijə av. qolxozniq, akkara lxudəjə d'timməl u qolleqtivəjə d'udju,—ədijə av ki masь təlixlə çuvaвkaruta al həddəmi xini d'qolxoz u səpir minne l'hajjarta, kəd вidaja, d'qolxoz le şəviqli d'lə ləxmə. But dəhə xəmmi diju, d'əhə qolxozniq, vijinə вuş вasurь min d'itvə в'dana d'mərutə lxudetə, səвəв xəm u çuvaвkaruta вut mərutə pijşinə pullьjь ədijə вil kulle qolxozniqi.

Bəs mudij min dəhə вiplatьla? Min dəhə вiplatьla əj, d'av juqra zodə d'çuvaвkaruta вut təgвərta d'mərutə ədijə pijşli şunjə m'al akkarь xdənəjə al təgвərtə d'qolxoz, al ʼintə təgвirəntə d'qolxoz. Ədijə akkarь lenə вitlaвa xalta d'xəm вut mərutə u təgвərtə duz d'şula min gəne, inə min təgвirəni d'qolxoz, jən zi вuş duz, lə uxcə min gəne, kmə d'min təgвirəni d'qolxoz. Ijtə mudijlə əhə manajo? Manajola, d'partia ədijə xinə le masja l'mqəjjuso gəno в'xə-xə əməli d'xvatta go rahta

d'gərvəstə d'mərutə mətetə. Əj gərəg şəqlələ ədijə təgвərtə d'qolxozь в'ijdo, şəqlələ çuvaвkaruta d'pulxənə al gəno u hajьrra qə golxozniqi, d'ləвlijlə mərute l'qəməj al вinjət d'вələdujəti d'julpənə u texniqa.

Inə əhə leli kulli şula. Qolxoz ijli xə mərutə gərustə. Inə mərutə gərustə lelə mumkin təgвuro d'lə plan. Mərutə gərustə go akkaradaruta, d'вjxvəşilə l'immi up xəkmə gəhi hala əlpi вəti, mumkin ijlə l'təgвuri əxcij в'rizə d'təgвərtə planeta. Dulə qətoxun xə şərt zi min şərti xəti d'rjzə d'qolxozь, dıjlə min вinjət priştə min şərti d'təgвərtə d'mərutə dəqtə Ixudetə. Ki hojə lişvəqo təgвərtə ı'hədxə mərutə, dəxij a'ki tənij, в'kep d'gəno, в'samatjok? Aşkara, le hojə. Qəd peşə tugвirtə hədxə mərutə, lazьm ijlə lixzəjo qolxoz в'xə pьllan minimum d'nəşi məplixxəni d'qələmə, d'ki masьj li rəju plan d'mərutə u təgвuro в'xə urxə murjiztə. Məhlum, d'lə в'ijdə d'hukmə motvəjə, lə в'hajjarto sustimətiqetə hədxə mərutə le ətjə l'zəruzi.

Bəs mudij min dəhə вiplaţьla? Min dəhə вiplaţьla əj, d'rizə d'qolxozь leli maвsure, inə məzjudeli xəmmi u çuvaвkaruta d'partia u hukmə в'nisвət l' marvaxta d'mərutə mətetə. Min dəhə вiplaţьla, d'partia, in əj вajja təgвirrələ çvəçtə d'qolxozь, gərəg məssimə вələ al kulle şulanь dəjqi d'xəjj d'qolxozь u d'təgвərtə d'qolxozь. Min dəhə вiplaţьla, d'partia gərəg lə maвsьrra, inə məzjiddəlun jьsuro am qolxozь, gərəg jadda l'kul mindij d'qəvvumili go qolxozь, qəd в'dana hajjьrra u doqələ qəməjutə d'qivəndinusi, d'kiljinə qəm qolxozь.

Inə mudij əxnən вixzəjivəx в'miççidutə? B'miççidutə вixzəjivəx, d'cim raвa organizasii d'mahallь u oвlasti qьţjьna min xəjii d'qolxozь, min dərde u kare. Tijvinə nəşi go dьvanxanь u в'rdeta d'gənə cəkcukinə в'qəleme, kəd lə вixzəjə, d'şuvşaţa d'qolxozь вivarьlь min dipnə d'ďьvanxanь d'вjuroqratь. B'xəkmə gəhi qьţjuta d'min qolxozь вimţajьva həl tama, d'xəkmə həddəmi d'organizasii ď'qraji вivəjevə xaвra вut şulanь ďqolxozь ď'qraji ďgəne lə min organizasii mahallajь d'gəne, inə min

həddəmi d'Qomitet qьuţruneta go Mosqva. Əhə raʙa maрşьmantьla, xoravatь, inə əhə saraşţutьla. Varta d'min mərutə lxudetə l'qolxozь gərəg plaţo həvivə xəlləntə d'təgʙərtə d'qomunisti go motə. Inə d'miççid raʙa gəhi vilə hədə, d'qomunisti pişlun al hic mindij, inə go qolxozь rişə d'xiggə şqijluvə ofiseri xvarь, nəşi d'davar d,Petljura u dizminni d'pələxi u akkarь əx çəm.

Hədxilə ahval ʙ'nisʙət l'həççət trajjaneta d'ʙasurujatь d'pulxənən go mətə.

3) Həççət tlijtətə d'ʙasurujatь d'pulxənən go mətə ijlə əj, d'raʙa min xoravatan muzjidlun l'ţьjma dqolxozь, muzjidlun ţьjme u muxdьrrelun l'iqonь. Ənij xşivlun, d'əx kmə d'pijşinə juvvi qolxozь, əx cəşnij sosialistaja d'mərutə,—bəs xinə kul mindij pijşili hazьr juvvə, pişţilə xzitə təgʙərtə sarast d'şula d'qolxozь, dretə duz d'planь d'mərutə d'qolxooь, maxdarta d'qolxozь l'mərujəti-nimmuni sosialistaji. Ənij lə purmьlun, dqolxozь ʙ'nisʙət l'turasa drize hala hər zəʙʙun ijnə u snijqinə l'hajjarta gurta min partia, dəxij d,ʙnisʙət l'mdaʙarte ʙ'qadrь çurʙь bolşəviqəji, hədə zi ʙ'nisʙət l'təgʙərtə daьmeta ʙ'şulanь d'qolxozь. Inə əhə leli kulli şula, up leli av şula ʙuş rişəjə zi. Əj ʙasuruta rişetə ləxxə ijlə go dəj, d'raʙa min xoravatan muzjidlun ʙ'xьjale l'xelə u lmumkinuiəti d'qolxozь ʙ'gənе, əx cəşnij xətə dmərjəztə d'mərutə d'mətə. Ənij lə purmьlun av mindij, d'qolxoz, əpin d'ijli cəşnij sosialistaja d'mərutə,—hic leli pijşə vijdə zamьn min kul çurə qivəndinusi up min varta dьsţuxsь dərqulrevolusəji go rukəvə d'təgʙirəni d'qolxoz, leli pijşə vijdə zamьn min dəj, d'go xəkmə pьllan şərti mumkin ijlə d'min qolxozь şəqlij pirsət ьsţuxsь dərqulmotvəji qə tammamta d'nijşi dgənе.

Qolxoz ijli cəşnij sosialistaja dorganizasija dm ə r u t ə hər xə hədə, dəxij dmotvi ijnə cəşnij sosialistaja dorganizasia p o l i t i q e t ə. Dəxij dqolxozь, hədə zi motvi ijnə xə halьʙuta cim gurta drevolusia dijən, xə halьʙuta cim gurta dklas pələxetə... Inə qolxozь u motvi ijnə əxcij c ə ş n i j dorganizasija, miççid ijlə, cəşnij sosiali-

staja, inə midri hər c ə ş n i j ďorganizasia. Kulli şula tiljili ʙəj, muď i j t u l ə ʙit peşə xviştə go dəhə cəşnij. Əxnən ki jaddax l'qissəlti, ijmən ďmotvi ďvəkkili ďpələxi u soldatь ʙisnədovə xə pьllan mitxə qontrrevolusia dərqul ďrevolusia. Hədxivə ahval l'kislən, go SSSR, məsələn ʙ'jərxə ďtəmuz, ş. 1917, ijmən ďsovetь pijşivə tugʙirri ʙ'menşeviqi u eserь up sovetь məkusovə qontrrevolusia dərqul ďrevolusia. Hədxivə ahval go Germania ʙ'prəqtə ďş. 1918, ijmən ďsovetь pijşivə tugʙirri ʙ'sosialdemoqratь up ənij məkusovə qontrrevolusia. Bəs məhlum, şula leli hər go sovetь, əx xə cəşnij ďorganizasia, əpin ďʙgənu əhə cəşnij ijli xə halьʙuta cim gurta ďrevolusia. Şula qəmtə ďqəmtə ijli go ijtutə ďpulxənə ďmotvi, şula ijli go xəsjət ďpulxəmə ďmotvi, şula ijli go dəj, m ə n i j ʙ'miççidutə təgʙureli motvi,—revolusionerь jən qontrrevolusionerь. Hər əhilə zi həççət, ďqontrrevolusionerь lenə dajьm ʙijəvə qələ dərqul ďmotvi. Ki jaddax, məsələn, ďrişə ďqontrrevolusia ďRusia Miljuqov ʙ'dana ďqujəmə ďQronştadt ʙijəvivə qələ qə motvi, inə ďlə qomunisti. „Motvi—ďlə qomunisti"—hədxivə egə lozung ďrişə ďqontrrervolusia ďRusia, Miljuqov. Qontrrevolusionerь purmьlun, ďşula leli go motvi əxcij, inə qəmtə ďqəmtə go dəj, mənij ʙit həvi təgʙure.

Hər av mindij zi lazьm l'tənuji ʙut qolxozь. Qolxozь, əx xə cəşnij sosialistaja ďmərutə, ki masьj məxzij l'açьʙujatь ďmammarta ďmərutə, in ʙ'rişə kiljinə revolusionerь ďmiççid, ʙolşeviqi, qomunisti. Up l'dərqul-qolxozь ki masьj xadrьj qə xə pьllan mitxə l'pərdə ďkul çurə əməli qontrrevolusəji, in qolxozь nəplij ʙ'ijdə ďes-erь u menşeviqi, ofiserь ďPetljura u şərkə ďgvardiajь xvarь, ʙ'davar nəşi ďDəniqin u Qalcaq. Lazьm pəşə mussimtə ʙələ up əj, d'qolxozь əx cəşnij dorganizasia lə hər litlun zamьnuta min varta d'ьstuxsь dərqulmotvəji gəve, inə ʙ'şuraja hala itlun up xəkmə ʙuspurujəti, enij d'qontrrevolusionerь ki masьj zonənəit şəqlij pirsət minne. Kmə d'akkarь ʙivədivə akkaruta go mərujəti lxudəji,—ənij ʙurʙizzi u prijşivə m'udalь; ʙut dəhə curutmi d'qontr-revolusia ʙil

akkarь le masьjva odijvə xə kar gurta. Xə şiklə tammam prijşə ʙivəjən ijli ʙ'dana d'şənetə d'akkarь l'mərutə d'qolxozь. Ləxxə akkarь itlun xə cəşnij hazьr d'organizasia səggijetə, d'ijli qolxoz. But dəhə varta d'ьsţuxsь dərqulmotvəji go qolxozь u avudute dərqulmotvetə ki masьj odij ʙuş zodə kar. Lazьm lixşəvə, d'kulle ənni mindijəni ʙipjəşinə tqijli ʙ'ьsţuxsь dərqulmotvəji. Məhlum vitilə, d xə səmə d'qontr-revolusionerь, ʙ'gənu calluşьlь l'mərjuzi xə mindij ʙ'cəşnij d'qolxozь, kəd ʙişqələ minne pirsət qə məkusi ʙije əx ʙ'xə pərdə məri şar'at l'organizasii ţьşjь d'gənu. Məhlum vitilə hədə zi, d'ьsţuxsь dərqulmotvəji go xəkmə mahallь, ekə d'hala lenə pijşi gulji u ʙlijsi,—ʙ'muştərijutə ʙivarьna go qolxozь, hala up ʙixqarьna l'qolxozь, qəd ʙ'gəvə d'qolxozь mərjizzij l'qinnəti d'pulxənə qontr-revolusəjə. Məhlum vitilə xinə, d'xə səmə d'ьsţuxsь dərqulmotvəji ʙ'gənu ʙijəvili qələ qə qolxoz , inə ʙ'əj şərt, d'go qolxozь lə həvij qomunisti. „Qolxozь-d'lə qomunisti"—hədxili av lozung, d'ʙipjəşili ədijə ʙuçrə ʙil ьsţuxsь dərqulmotvəji. Bəs məhlum ʙivəjilə, d'şula leli əxcij go qolxozь ʙ'gəne, d'ijnə cəşnij sosialistaja d'organizasia, inə qəmtə d'qəmtə go dəj, mud ijtutə ʙipjəşilə xviştə go dəhə cəşnij,—şula qəmtə d'qəmtə ijli go dəj, m ə n i j kiljili ʙ'rişə d'qolxozь up m ə n i j təgʙureli.

B'gəşəqtə d'julpənə d'leninizm, qolxozь, dəxij d'up sovxozь, in şəqləxlun əx xə cəşnij d'organizasia, inə aspaʙ up əxcij aspaʙ. Əhə aspaʙ mumkin ijlə go xəkmə pьllan şərti məptulu dərqul d'revolusia. Av ki həvi məptuli dərqul d'qontr-revolusia. Av ki masь əvid xilmət qə klas pələxetə u qə akkarь. Av ki masь əvid xilmət go xəkmə pьllan şərti qə dizminni d'klas pələxetə u d'akkarь. Kuli şula ijli go dəj, d'go ijdəti d'mənijli əhə aspaʙ u dərqul d'mənij av ʙit pəiş muptillə.

Əhə mindij şarujuna l'parmuju dizminni d'klas pələxetə u d'akkarь, tugʙirri ʙ'rьxşa klasaja.

Əhə mindij hala, muxəʙin, lenə parmuju xəkmə qomunisti dijən.

Up ħər əj həççət, d'xəkmə qomunisti dijən lenə purmьju əhə mindij pşьjţa,—məxsus вut dəhə əxnən itlən ədijə hədxə ahval, d'go xəkmə qolxozь riş-xiggə ləвulunə ьsţuxsь dərqulmotvəji, spaj muksu parsupe, kəd mərjuzi tama məxrivənutə u saвotaƶ.

4) Həççət xmijşetə d'вasurujatь d'pulxənən go mətə ijlə lə вaşarta d'xəkmə xoravatan d'вdukənī, d'mərjizzij təƶədən l'front d'plaşa am qulaqi, lə parmeta dəj, d'parsupa d'diƶmin klasaja şuxlippili go danatь xarajь, şuxliplun səmti d'plaşa d'diƶmin klasaja go mətə up al dəhə gorə gərəg peşij şuxlippi up səmti d'gənən, qəd həvilən məntetə. Diƶmin purmьь l'ahval şuxliptə, purmьь l'xelə u zəxmutə d'rizə xətə go mətə u, kəd purmьju əhə mindij, murjizeli rizu təƶədən, şuxlippeli səmtu d'plaşa,— muxlippəli hiççum glitə dərqul d'qolxozь в'pulxənə d'min txutə. Inə əxnən lə purmьlan əhə mindij, ahval xədtə lə pukrələn up calluşьvax hala l'ţauju diƶmin klasaja tama, ekə d'av xinə lit, məpluxevəx hala səmti ətijqi d'plaşa pşьjţa am qulaqь, kəd ənij, ənni səmti, hə min çəldi utqinninə.

Ţaujьna вar diƶmin klasaja l'vəddər min qolxozь, вajjьj məcxij l'nəşi parsupe parsupa d'çanavar, kike jəkki, qdəle xlьjma, xənçər go ijde. Ţa'ujьna вar d'av qulaq, d'ki jad'axlь в'plaqatь. Inə hədxə qulaqь hə min çəldi lit al pətə. Qulaqь u вrəqəli dijə d'ədijə, ьsţuxsь dərqulmotvəji d'go mətə d'ədijə ijnə səmə zodə nəşi „şilji", "lişənte xlьta", xəccə peşə „qəddijşi". Bar dənij lelə lazьm l'ţa'ujь rixqə min qolxoz, ənij tijvinə ħər go qolxoz в'gənu up dvijqinə l'dukəni d'amвarcьjь, mdaв-ranь d'mərutə, hesaвkarь, saprь u şərkə. Ənij hic dana le tənij—„təlqij qolxozь". Ənij „al tərəp" d'qolxozьna. Inə ənij ləвulinə go qolxoz xə hədxə pulxənə d'saвotaƶ u məxrəvtə, d'minne qolxozь xer le xəzzij. Ənij ħic dana le tənij „təlqij hadarjatь d'daxla". Ənij ijnə „al tərəp" d'hadarjatь d'daxla; ənij „əxcij" şarujьna livədə demagogia u вiţlaвьna, d'qolxoz çammь l'fond d'xəmetə d'qinjəni, d'ijlī ţla gəhi вuş zodə min lazьmuta, qəd qolxoz

çammь l'fond d'zamьnuta, ţla gəhi вuş zodə min lazьmuta, qəd qolxoz jəvil qə şula d'tərsetə şotəpetə min 6 həl 10 girvənki ləxmə kuljum qə pələxə u şərkə. Aşkarьla, d'min вar hədxə „fondь" u jəvəltə d'qə tərsetə şotəpetə, min вar hədxə dĕmagogia d'çiвgiri xelə d'mərutə dqolxoz gərəg pəiş qьţja, up qə hadarjatь d'daxla hic mindij leli вipjəşə.

Qə xzetə d'hədxə dizmin, çiljə u lə npəltə d'txut kar d'demagogiju lazьm ijlə ijdə вaşranta qə ncəltə d'pərdəm'al pətə d'dizmin u məxzetə d'qə qolxozniqi l'parsupu şarьjra d'qontr-revolusioner. Inə kmə raвьna go mətə ənij qomunistan, d'itlun hədxə вaşarta? Qomunisti raвa gəhi lə hər lenə gəluju parsupa d'hədxə dizminni klasajь, inə l,dərqul, в'gəne вinpəlinə txut kar d'demagogija d'hədxə çiвgiri u şəpşupinə вar tupre.

Kəd lə вixzəju dizmin klasaja txut pərdu xətə u lə вimsaja l'gəluji l'curutmu curutmi d'çiвgiri, xəkmə xoravatan вivədonə gəne rahat в'əj, d'qulaqi əx d'in lit xinə al pətə d'arra, qəd ьsţuxsь dərqul motvəji go mətə rəd vijdi u purqinə əx plaţa d'politiqa d'вaţalta d'qulaqь əx klas up mumkin ijlə səzguri am dəj, d'ədijə it qolxozь „вetərəp", d'lenə lə qolxozь d'вolşeviqi, lə dərqul motvəji, inə в'gəne, vud вavar, в'xə urxə kjənetə, gərəg orьj l'giвə d'hukmə motvəjə. Inə əhə xə xьlţa gurьlь, xoravatь. Qulaqi pijşinə şmьjţь, inə ənij hala lenə pijşi вlijsi. Buş zodə, — ənij hala le peşij в'çəldutə вlijsi, in qomunisti həvij pəvvuri u вimxəjə xinnə l'ijde, kəd вixşəvə, d'qulaqь в'gəne вit orьj go qora, vud вavar, в'urxə d'şuvşaţe kjənəjə. B'nisвət l'həmzəmjəti d'вut qolxozь „вetərəp", lazьm l'tənuji, d'hədxə qolxozь lit əx çəm up le maвьj həvij zi go kjənə. Qolxozь „вetərəp" ijnə xə fanţazia d'nəşi, d'pijşinə juvvi qəte ajnь, d'hic mind j lə xəzzij. B'dana d'hədxə plaşa xərupə d'klasь, d'it əd jə go atra dijən motvəjə, qolxozь „вetərəp" xinə lit вipjəşə qəte dukə, go hədxə ahval qolxozь ki maвьj həvij j ə n вolşeviqəji, j ə n dərqulmotvəji. Up in təgвərtə d'go xəkmə pьllan qolxozь lelə go ijdi dijən, əhə manajola, d'ənij

вірjəşinə tugвirri в'ьsţuxsь dərqulmotvəji. Əhə lit вijo hic xə şikkutə.

5) Xarta d'xarta, xə həççət xitə zi d'вasurujatь d'pulxənən go mətə. Əj, əhə həççət ijlə go maţţavta вasurta d'kar d'qomunisti u d'çuvaвkarute go şula d'mammarta d'qolxozь, go maţţavta вasurta d'kar d'qomunisti u d'çuvaвkarute go şula d'hadarjatь d'daxla. Kəd həmzumi вut cətunujəti d'hadarjatь d'daxla, qomunisti əx ədət вitləxonə çuvaвkaruta al akkarь, kəd вimərə, d'kullə gnəhə d'akkarьla. Inə əhə hic lelə duz up d'lə həmzəmtə nəhəq ijlə. Akkarь ləxxə litlun gnəhə. In odəx вəs d'çuvaвkaruta u gunahkaruta, egə çuvaвkaruta в'miljutə u tammaţuta вinpəlilə в'qdələ d'qomunisti, up gunahkar ijvəx ləxxə əx çəm — hər əxnən, qomunisti.

Go dunji lit up leli vijə xə hukmə hədxə zaвuţa u məri qədrə, əx hukmə dıjən, motvəjə. Go dunji lit up lelə vitə xə partia hədxə zaвuţta u məri qədrə, əx partia d jən, qomunistetə. Hic nəşə leli вivədə up le masь əvid məkletə qətən, d'təgвirəxli şula d'qolxozь hədxə, dəxij d'вiţlaвьla pajda d'qolxozь, pajda d'məlkutə. Up in əxnən xə-xə gəhə levəx məntuji в'təgвərtə d'qolxozь hədxə, dəxij d'в ţlaвьь leninizm, in əxnən rava gəhi вivədivəx xəkmə xьlţь sikrəni, ləmitmaxlьjanь, qə ţusa, go şula d'hadarjatь d'daxla, вəs məri gnəhə əxnən ijvəx, up əxcij əxnən.

Ə x n ə n ijvəx məri gnəhə, d'lə pukrelən giвəni sirji d'savda d'qolxozь в'daxla u juvillən pirsət qə xəkmə xьlţь cim sikrəni. Ə x n ə n ijvəx məri gnəhə, d'xədərjə min organizasii dijən pişlun qьţjь min qolxozь, ijde mixjelun xinnə u supjəlun gəne в'selavь d'samotjoq. Ə x n ə n ijvəx məri gnəhə, d'xədərjə min xoravatan hala həl ədijə məzjudunə ţьjma d'qolxozь, əx xə cəşnij d'organizasia səggijetə, kəd lə parmujь, d'şula leli uxcə go cəşnij в'gənu, kmə d'ijli go dəj, d'вgənən şəqləxlə al xəmmən təgвərtə d'qolxozь u məndəxlun min go təgвərtə d'qolxozь ьsţuxsь dərqulmotvəji. Ə x n ə n ijvəx məri gnəhə, d'lə pukrələn ahval xədtə up lə purmьjlan l'səmti xəti d'dizmin klasaja, d'вipləxili min ţьşva.

Buqara biqjəmili, akkara mudij əvid ləxxə?

Əлə ki jaddьm xədərjə qolxozь, enij d'вirvaxьna u məntujinə, в'duzutə tammumena vaçьвujate qəm məlkutə u вiqvəjinə в'nisвət l'mərute min jumə l'jumə. Min d'av giвə xinə, ənə ki jaddьn hədxə qolxozь zi, d'np jlinə в'şvəvutə d'ənni qolxozь mudxirri, enij d'əpin d'hasьle hər əx d'dənijlə up şərte вərrəji əx şərti d'dənij,—вinvələ u вistərinə. Mudijlə həççət? Həççət ijlə əj, d'dəstə qəmetə d'qolxozь təgвuronə qomunisti şarьjrь, inə dəstə d'tre təgвuronə avarь, miççid məri вillet d'partia go çiвe, inə midri avarь.

Buqara вiqjəmili, ləxxə akkarь mudij odij?

Plaţa d'maţţavta вasurta d'kar d'qomunisti u d'çuvaвkaruta dije вivəjili av, d'raвa gəhi вar həççət d'вasurujatь d'pulxənən go mətə lenə ţa'ujь в'əj dukə, d'lazьm ţavьjla, up вasurujatь min dəhə səвəв вipjəşinə hər в'duke.

Həççət d'cətunujətən go hadarjatь d'daxla gərəg lə ţavaxla go akkarь, inə go gənə d'gənən, go çərgi d'gənən. Səвəв əxnən ijvəx dvijqu hukmə в'ijdən, əxnən ijvəx məpluxe carь u xelə d'məlkutə, əxnən pijşivəx qьrjь l'təgвuri l'qolxozь up əxnən gərəg ţenaxla в'miljutə çuvaвkaruta d'pulxənə d'go mətə.

Hədxinə həççətti rişəji, d'вasurujatь d'pulxənən d'go məte.

Mumkin təxminnij, d'ənə grişlij xə şiklə rava xişkənə, qəd kulli pulxənən d'go mətə вixvəşili əxcij l'вasurujatь. Inə əhə, həlвət, lelə duz. B miççidutə pulxənə dijə go mətə itli am dənni вasurujatь xə qədrə gura d'məntəjəti zi, məntəjəti cim gurь u xətməni. Inə ənə mijrivinvə в'şuraja d'məmlij, d'nijşij leli lirşama l'məntəjəti dijən, qəd ənə şqillij xaвra d,həmzimmin əxcij вut вasurujatь d'pulxənən d'go mətə.

Mumkin ijlə l'taruse ənni вasurujatь? Hi, d'lə şik mumkin ijlə. Bit tarsaxlun ənij go xə dana cim kritə? Hi, d'lə şik вit tarsaxlun. Əhə lit вijo hic xə şikkutə.

Bixşəvivin, d'puləxi politiqəji d'MTS u d'sovxozь ijnə xə min dənij carь xətməni, d'вhajarte вit hojə mumkin l'taruse ənni вasurujatь go mitxə cim kirjə.

(Aplodismentь əx вuran, hər lə вiştəqə).

Инв. № 195

5475
5476
Ассир
2-56

Ţьјта 10 кәр.
Цена 10 коп.

1-2430405

На ассирийском языке

И. СТАЛИН

О РАБОТЕ В ДЕРЕВНЕ

перев. К. Марогулов.

Из фондов Российской национальной библиотеки

Издательство ЦК ВКП(б) Партиздат
Москва, Кузнецкий Мост, 7